

בית הדין לנוער: הלכה ומעשה

שלום קסאן

את הוראותיו בהתאם לגישה זו. מחובתו של בית הדין לדאוג שבפיקוחו תינתן לילדים העוזרים בים האפשרות להתחנך כאזרחים מועילים. במשך הזמן נתרחבו תפקידיו של בית הדין וגישתו העמיקה והוסיפה תבונה. נחקר הגיל בו עשוי הנער להיות ברעיון. אם ילדים למטה מבני שבע היו בעיני החוק הישן מחוץ לכל אחריות פלילית, למה לא ייחשבו כך אף בני שמונה, תשע ועשר שנים? בשנת 1629 דנו באנגליה ילד בן שמונה לתליה על הציתו שתי גרנות, לאחר שבית הדין היה משוכנע שהילד עשה זאת „מתוך זדון ונקמה בדרך ערמה וזריזות“. הילד מיכאל המונד, בן שבע, ואחותה בת אחת-עשרה, נידונו לתליה בעיר לין, באנגליה, בשנת 1708, על פשע „שפשעו במשותף“. ענין רב עורר בשנת 1748 המעשה בילד בן עשר שהרג ילדה בת חמש, והשמיד את כל העקבות. בסופו של דבר נמצאה גיית הילדה בתוך ערימת זבל. לאחר חקירה ממושכת ומיור געת הודה הילד במעשהו ונידון לתליה, אך המלך נתן לו חנינה, ושוב בשנת 1801, תלו באנגליה ילד בן י"ג על גניבת כף, באמריקה (במדינת ניו ג'רסי) נידון בשנת 1828 ילד בן י"ג לתליה בעיון „רצח“ והוא אף נתלה, וגם בשנת 1335 נידון לתליה באנגליה נער בן תשע על גניבת חפץ ששויו שני פנסים; בשנת 1891 נשפטו בליברפול למות שני ילדים בני שמונה ותשע על הטביעה ילד כדי לגנוב בגדיו. הם זוכו מפאת גילם הרך.

בכל המקרים הללו נשפטו הילדים בבתי משפט פליליים רגילים. ברור הדבר שבתי דין שנועדו לאנשים מבוגרים לא יצלחו לטפל בהלכה בילדים בשנות גידולם בטרם עוצבה דמור תם האמיתית ובעודם נתונים בתקופה של שינויים ותמורות. באמריקה, כמו באנגליה, היו קיימים בתי דין מיוחדים שהיו נקראים „בתי הדין של מצפון המלך“, ולהם סמכות מיוחדת שלא לפי החוק והנהוג המקובל. הם נזקקו לעקרונות הצדק והיושר הכלליים. אחת הסמכות יות של בתי דין אלה היה הטיפול בילדים עזובים, ולבתי דין מיוחדים אלה החליטה הקבוצה הקטנה בשיקאגו למסור גם את האחריות לילד

לפני חמישים שנה ראתה אמריקה לראשונה בפעולתו של בית דין לצעירים. בשיקאגו היה הדבר, באפריל 1899, שם רשמה קבוצת יודעי-דין ועסקני חינוך בראשותו של אפרים באנינג את קווי היסוד לפילוסופיה ולמגמות היסוד של בית הדין לנוער. היא הכריזה על עקרונות „המשפט ליחיד“, הוך התפתחות, עתירת המאורעות והסערות, של המחצית המאה האחרונה הלך ונתבצר האידיאל של „המשפט ליחיד“ שנתגלם לראשונה בשיקאגו. נשתנו אולי הקווים הכלליים של בתי-הדין, נכנסו גישות ונטיות חדשות לפתרון בעיות, אך שנות הנסיון אישרו את ההנחות שהניחה בהם קבוצת חכמי המשפט והחינוך בשיקאגו. בצד עקרון החופש מפני זיכוי עומד כיום איתן במדינות רבות עקרון זה של „המשפט ליחיד“.

משזכינו לכינון מדינת ישראל ולטיפול מוסרי דותיה הרכים, ראויים שני עקרונות אלה שישמרו גם לנו למופת. עוד ימים רבים תהיה התפתחות של מדינתנו נתונה לתנודות בלתי פוסקות בגלל גלי העליה המגיעים בזה אחר זה. יש להעמיד אפוא את בעיית הילדים והילדות העזובים בראש סדר יומנו. גורל הנוער העזוב, שהזפק לרחוב, חייב לעורר את הממשלה למעשים נועזים מיד. נוער זה בעשה בית יוצר לכוותיה השלייים והנפסדים של החברה, זהו גידול שיש בו משום סכנה לעצם קיומנו כעם. על כן חייב בית דינו של הילד במדינת ישראל לגלות הבנת-יתר ולעורר את שאלת כבוד האדם, שאלת גידול האישיות החפשית והיוצרת, להסיר ביר את הערך של שעת הכושר ושל סיפוק צרכיהם החיוניים של ילדינו המופקרים ומשא-לותיהם החברתיות והתרבותיות שנהיה ראויים לתפיסתנו הרואה את הנוער כ„עתיד האומה“.

ב.

תורת שיקאגו נראתה מוזרה בעיני רבים בתחילתה. בית הדין לנוער נועד לפעול כבאר-כוח המדינה. בית דין זה אינו צריך להיות בית הדין של „עין תחת עין“, אלא, בפעלו כהורי הילד בשם המדינה, צריך הוא להכיר את הילד ביסודו ואת מאויו האינדיבידואליים, ולנסח

על בית דין לנוער היתה מקצחת כוח דינאמי היוני זה בתורת המשפטים המודרנית. דבר זה לא היה מוסיף אלא אייציבות ומסכן את הילדים עצמם. הרבה מחילוקי הדעות בנוגע לבחירת הדין לצעירים, תיפקודם הנאות ותחום פעולתם -- מקורם בחוסר הבנה לגבי דרכו של בית הדין זה ומטרתו. יש בניי אדם המודדים את תבניתו המשתנה של נוהל בית הדין לנוער במידה העתיקה של "עין החת עין". מדוע לא ישלמו הילדים בגופם בעד הצער, הנזק והרוגו שגרמו? זאת שאלתם ונימוקם הוא: "העונש הוא התרור פה". הסבורים כך, אינם מבינים שבית הדין לנוער אינו פוסק עונשין, אלא מסיף מוסר כאב המייסר את בנו. אין ניגוד בין המדינה לבין הילד. אמנם המדינה הביאה את הילד למשפט על עבירה שעשה. משנתחייב הילד בדינו, מקי בלת אותו המדינה תחת חסותה ומסייעת בידו להיטיב את דרכיו ולהיות לאזרח מועיל.

ניתנה האמת להאמר, כי במשך חמישים השנים, מאז נוסדו בתי הדין לנוער, נשתנו בתי הדין מבחינת נטיותיהם, התמחותם ועי" לותם. אין כל בתי הדין לצעירים באמריקה דומים זה לזה, כשם שבני אדם אינם דיכיים איש לרעהו. יש בתי דין של נוער עשירים במסורת, ברוחב השקפת עולמם, בידיעותיהם בשדה המשפט והחינוך, בשיתוף פעולתם עם הציבור ומוסדותיו, ויש בתי דין של נוער, המצטמצמים בד' אמותיו של הסעיף היבש, שנתרוששו מחמת העדר יחסי גומלין בינם לבין מוסדותיו המאורגנים של הציבור. במקרים כאלה סובלים הילדים, כשם שהם נעשים לקרבן הנסיבות בשעה שבמשפחתם אין "ערום בית" ויש פגמים אחרים בבתי הוריהם.

ד.

ההנחה שבני אדם שונים הם זה מזה היא ביסודה של תורת בית הדין לנוער. לתורה זו קוראים "משפט מופרט" או "משפט ליחיד". כל יחיד הוא פרט בפני עצמו, הנוטל את המגיע לו בדין ובזכות. דינו של הילד כדינו של כל פרט אחר; אולם יש לו צרכים מיוחדים בהתאם לתנאי חייו ולאישיותו. בכל סדרי משפט הנוער ובניהולו, אין קושי רציני וזולת זיהוי של שוני זה, חקירתו עד תכלית וקביעת דרך הטיפול הרצויה ביותר.

המונח "משפט ליחיד" בבית הדין לנוער פירושו גישה מיוחדת ליחיד, טיפול אינדיבידואלי.

הפושע. וכך הוכר העקרון שאין ילדים מוכשרים ליתן את הדין על התנהגותם, מטעם פשוט והגיוני, שאינם מבוגרים ואין עליהם מלוא אחריות למעשיהם.

היה זמן שסבורים היו באנגליה ובאמריקה ובמדינות אחרות, כי ילד מבן שבע ומעלה מסוגל לכל מלאכת כפים המביאה אותו לעצמאות חמרית. גיל האחריות באותן התקופות, היה, איפוא, שבע שנים. כיום, מאחר שעמדנו על ההכנה וההכשרה החברתית, המוסרית והטכני לוגית הדרושות לאדם עד היותו בר אחריות משפטית, רואות רוב המדינות בארצות הברית כ"ילד" מי שהוא פחות מבן שמונה עשרה.

ג.

בית הדין הראשון לנוער עורר את המחשבה שהילד זקוק לחסותו המשפטית, ועלינו איפוא לשחררו מסדרי בית דין מסובכים ומדקדוקי פורמאליות. הדבר הנה הביא בעקבותיו התפתחות חדשה בניהול בית הדין ובתפקודו. בית הדין עמד לשירותו של הילד לא לפרקים קצרי בים מראש, אלא לכל משך הזמן שהילד זקוק לעזרתו. בית-הדין, לא זו בלבד שחוקר בנסיבות מעשהו של הילד, אלא גם דואג ומטפל בילד לאחר קביעת הנסיבות המיוחדות של מעשהו. לתכלית זו יצר בית הדין מנגנון הנהלתי גמיש המוכשר להחליף את שירותיו ולהתאימם לתנאים המשתנים של הילד ולצרכיו בהתאם לגילו המתקדם עד ההתבגרות.

דבר שאין צריך לומר, בית הדין לנוער חייב בעצמו להגן על הילדים הזקוקים לו והנמצאים בסיקוחו. עליו להחליט על האמצעים ולהמשיך בסיקוח עד תומו. יש שביקשו להגביל את בית הדין לנוער בהפקיד, "ההחלטה המשפטית" בלבד, ולמסור את אחריות הביצוע לגופים אדמיניסטרטיביים. אך הסוברים כך מעידים על עצמם שלא ירדו לעומק המושג של בית-דין לנוער ולא עמדו על היקפו. כשם שבית דין בענייני עזבונו, לא יניח דבר הנוגע ליתומים או לאלמנה, מבלי שהוא עצמו יטפל בה, ואפילו במשך שנים רבות עד חיסול כל העניין כולו, ולא ימסרנו לגוף אדמיניסטרטיבי, כך נותנת מידת הדין שהשופט בעצמו יתמסר לענייני הער הנכשל ולא יעזובנו עד התבגרו. הקיצוץ באחריותו של בית המשפט המטפל בעניין העזבונו היה מוסיף מהומה ומסכן את ענייניהם של היתומים, האלמנה ושאר היורשים, אף הגבלה מעין זו שתוטל

ולא עיכב בידו לפרוץ את המסגרת החבי רתיה. מאחר שהילד עשה צעד מסוכן בחייו, ופצע עמוק נגלה בנפשו של הילד, בא הציבור ומגן על הרכוש.

הגישה החברתית, המבקשת להחזיר את הילד למוטב ולעזור לו בעוד מועד, מחייבת שבית הדין יטביע דשמיו על כל הגורמים שהדאגה לגורל הילד קיבצתם. בעמוד הילד לדין, שוב אין השופט בלבד מייצג את הציבור; כל אדם ואדם הנמצא באולם בית הדין הוא חלק מן החברה ונציגה. לכל אחד ענין חברתי בילד וכל אחד מן המשתתפים בדין חייב להביא עמו אל הציבור את הרושם כי השתתפותו היכרה על ידי השופט, וכי גם הוא חייב במידת מה למצוא פתרון לבעיותיו של הילד. הציבור צריך להרגיש כי השופט מחשיב את התענינותו בילד, כל אדם המופיע בבית הדין צריך שיהיה בו רגש של אימון מלא כלפי תומתו המשפטית והמוסרית של בית הדין ומאמציו הכנים למצוא פתרון צדק. הציבור צריך שתהיה בו התכרה שפסקי-הדין אינם מתנסחים מתוך שיגרה או מתוך שרירות-לב, בפחזות או מתוך רוגז. אדרבה, רשאי הציבור לקוות ולראות שבית הדין פסק לאחר עיון בכובד ראש בכל הגורמים לטובתו של הילד ולתועלתו המרובה ביותר. החלטת השופט אינה אמתלה „להיפטר“ ממקרה מטריד, אלא באה להעיד כי יש לפני הילד סיכויים לתקן את מצבו.

במקרים שילדים מספר נתפסים על דבר עבירה אחת או על סידרה של עבירות, גם אז יש לנהוג בזהירות ולהקפיד, למרות הקשיים הטכניים, על גישה מופרטת לכל ילד וילד. עבירה קיבוצית אינה גוררת עונש קיבוצי. בית הדין חייב להפריד את החבילה. גוונים שונים מתגלים עשה שבית הדין מנתח את העובדות והנסיבות; אף אישיותו של הילד ונפשו אינן ניתנות לטיפול סטוני. ייתכן שאמנם כולם עברו עבירה אחת; אבל בית הדין לנוער אינו משווה לנגד עיניו את העבירה בלבד. אופיו הכללי של הילד ומצב נפשו קובעים במידה לא קטנה את שיקול דעתו של בית הדין. חיים, יצחק, יהודה ויעקב נתפסו על עבירה, ואולם — חיים ברח מהבית, כי אם חורגת מכה ומרעיבה אותה ומפלה אותו לרעה מילדיה; יצחק יתום מאב ומאם, מעונו אינו רשום בשום מקום, אין לו דירה ולא מטה, והוא ברח מבית היתור מים; יהודה אביו נפל בהגיגו על הארץ. אמו

זהו היפוכה הגמור של השקפת „אבן החכמים“ או „הסם לכל“, שלפיה טובה תרופה אחת לכל הלוקים באותו המדווה וכמות אחת של אותו סם המרפא בשעה קבועה אחת לשימושה. בבית הדין לנוער שונים דני ורמי שוני של תגובה וקליטה וממילא שונה הטיפול הנרשם להם. אין פירושו של טיפול אינדיבידואלי, שבית הדין מתעלם מערכים כלליים קבועים, כגון סדרי בית הדין, צינורות הפעולה, מוסדות או התחייבויות חברתיים וכיו"ב. פירושו של דבר הוא שבשימת הלב השיטתית והעיונית אל כל בעיה, יש לנהוג בדרך תיאום היסודות עם כשרון המעשה לטור בתו של הילד ולתועלתו. ההפרטה באה ללמדנו, כי אף על פי שדני ורמי הופנו אל בית הדין על ידי רשות אחת על פי קיבלנות דומות, יש להפריד את בעיותיהם עשה שידונו בבית הדין. כן חייב השופט לסגל הסבר פנים ואופן דיבור המתאימים לאישיותו של הילד. הגישה האינדיבידואלית לכל ילד אין פירושה שהשופט בן-חורין לצאת מגדר סמכותו או לנהוג בכוח שיפוטו מתוך שרירות לב. השופט יבקש להזיק מהילד וממשפחתו את הרצון להבין את הגורמים שהניעו את הילד לעשות מה שעשה. ילד עני „הלוקח“, או „שואל“ לו, בימות הגשמים מעיל התלוי בפרוודור של בית ספר ולובש אותו כדי ללכת הביתה מפני שאין לו מעיל משלו — האם ראוי הוא לעונש? כלום עשה זאת הילד מתוך נחיתות המידות, או מלחץ הגשם והקור? ילד ש„יסתב“ פרוסת לחם למלא נפשו כי ירעב, היש לבו לו? כלום לא יהפך אז מקום המשפט למקום הרשע אם ינהגו בילדים אומללים אלה כנהוג בגנבים? בית הדין חייב ליישב את ההכשלה שבה נכשל הילד, בעזרת מתנכים מומחים, פקיד המבחן המוסמכים ונציגי מוסדות סוציאליים ורפואיים. כי המקרים הנזכרים אינם מעוררים שאלות משפטיות בלבד, בשעה ש„המשפט“ מיתרגם במוחו של הילד כיחס של הכנה וקירבה הנוצר „ביני לבין השופט“, וממילא בין הילד ובין החברה אשר אותה מייצג בית-הדין, הרי הופך כל התהליך הזה להיות תהליך אנושי וחינוכי במיבן ורחב ביותר. בעוד הילד עוזב ומופקר ונתון לרעב ולקור, אין הציבור המיוצג על ידי השופט שם לב אליו כל זמן שלא הפריע את שלום הציבור. אולם משלבש מעיל לא לו כדי לחמם את בשרו, מיד קופץ עליו רוגזו של החוק על שנגע ברכוש הזולת. לפני המעשה לא הגן הציבור על הילד

בחזרתם נסיונו בעבר, מיום לידתו כמעט ועד עתה. על כן גם התרופה למעשה האחרון שבגי ללו הובא לבית הדין צריכה להינתן לאור כל עברו של הילד הצעיר, ולא לאור היום שבו נתפס בשעת קלקלתו. גם מתוך השקפה זו אין סם מרפא אחד לכל הנפשעים.

מגרש שעשועים, בתי ספר מקצועיים, תחנות להדרכה פסיכוטכנית לנוער עזובים, שיכון משפחות מחוסרות גג, טיולים וספורט מאורגנים, פתיחת מועדון חדש, דברים אלה וכיוצא בהם ברכתם מרובה. אבל גם הם אינם בחינת "סמים לכל", כי גם כאן הטיפול האינדיבידואלי בכל ילד וילד הכרח הוא.

שומת על בית הדין לנוער ליתן מחסה לילדים מאחר שההורים לא עשו כן. המונח הרומי "פאראנס פאטריא" (אבי המולדת) המקור בל בתורת המשפטים, פירושו שבית הדין לנוער, הנקרא לברר את האשמה שהוטלה על הילד מטעם המדינה, פועל בשם המדינה. לאחר בירור דינו של הילד יעשה בית־הדין אביו — במידה שהורי הילד תאמיניים מולולים באהד ריותם, או שאינם מוכשרים לקבל על עצמם את חובותיהם האבהיות או מפני שאין לילד הורים בכלל. אגב, גם לפי המשפט העברי, בתי־דין מומתים ונבחרו הציבור הם בבחינת אב לא רק ליתומים שבקהלתם אלא גם לילדים קטנים גם כשהורים בחיים.

גלמד עוד גזירה שוה בין הורי הילד לבין בית הדין הפועל כחליף להורים שעליהם חלה חובת ההגנה על ילדיהם. חובותיהם של הורים אמיתיים לגבי הילד מהן? לא רק לפי הנהג אלא גם לפי החוק הקיים, חייבים הם לספק את צרכיהם הגופניים של ילדיהם. למעשה, דור רשת החברה מאבות ואמהות שיספקו לבניהם יותר ממזונות ומלבושים וכלי מיטה. החברה מצפה מההורים שישרישו בלדיהם מידות נאות ביחסיהם עם בני־אדם, ערכי תרבות יסודיים והכנה גופנית, חברתית ונפשית למילוי תפקידם בחיים. לשם כך נעזרים ההורים במוסדות שהחברה מעמידה לרשותם. חייבים הם לשתף פעולה עם בתי הספר על מוריו ומחנכיו. פונים הם אל מדריכי הנוער וראשי מועדונים ומסתייעים בחוות דעתם ועצתם. בחלונות הילד, נוקטת האם לרופא. ילד שהתקשה בבית הספר עשויה האם לדון על בעיותיו עם מנהלו או מחנכו. כשרואה היא שבנה נגרר עם חברים בלתי רצויים, תשאל לעצתו של מדריך תנועת

יוצאת לעבודתה השכם ושבה עם צאת הכוכבים, ועליה פרנסת עצמה ושני ילדיה. יהודה מקבל, איפוא, את חינוכו ברחוב; ואילו יעקב הוא הגיבור, יש לו "עבר", הוא רכש נסיון, הוא המדריך, הוא בעל התכונות, והפעם נכשל. החוק שלא דאג להם עד היום, תפס אותם בשעת קלקלתם. המשטרה פתחה "תיק" אחד לכולם. נערך גליון אשמה אחד נגד ארבעתם. על השופט להפריד מיד בין הדביקים. לפני בית הדין לא רק עברם של הילדים שבמצוקה, אלא גם ובעיקר, עתידם. אם כן הדבר, הרי עברו של חיים ושל בני משפחתו שונה מעברו של רעהו ומשום כך יש למצוא תקנה מיוחדת גם לעתידו על ידי אמצעים שונים ומיוחדים.

ה.

שיחבורו של המשפט, לא זו בלבד שהוא שואף אל טובת הכלל אלא גם מבקש תרופות, אפשרויות וגורמים מחוץ לכתלי בית הדין העשויים להשיג ולבצע מסרות אלו. המונח "שיחבור" (סוציאליזאציה) פשוטו כמשמעו: השתתפות קיבוצית וכן שימוש קיבוצי. עבריינות של הנוער, הילד המקופח והעזוב, ההופך או העלול להפוך לעברייני־צעיר, ילדים שהופקרו לרחוב, הם נקודות־מרכז של הבעייה. נוסף על סדרי בית הדין המקובלים, שעל פיהם הוקר השופט לגורמי הבעייה, הוא מגייס את כל האפשרויות הניתנות לרשותו מטעם הציבור והמדינה למטרה אחת ויחידה: קיומה ורוחתה של החברה.

בית הדין לנוער אפשר לו שיתפוס עמדה של מנהיגות בתאמו את הגורמים הציבוריים השונים לגבי הילד העזוב. מונה לו תפקיד אסטרטגי ממעלה ראשונה בחישוב מלחמתה של החברה למען הנוער חשוך־המזל, אנשי הרפואה, הפסיכולוגים והפסיכיאטרים, הסוציולוגים, והרעובדים הסוציאליים, מדריכי נוער, המורים והמחנכים, עסקנים ציבוריים וראשי קהילות, אנשי המשפט והמשטרה — כל אלה יש בידם לתרום משהו ומן החיוב לפתרון בעיות אלו. תרופת תיהם הנפרדות צריכות גיבוש ותיאום בהדרכת בית הדין לנוער.

בבית הדין לנוער, משנקבעו העובדות, תופים סים מקום בראש ניתוח הסיבות והאבחנה. אך תמימים וקלי אמונה יקבלו את התורה על אחידות הסיבות של העבריינות. הבודק את מעשהו האחרון של הילד ימצא שהוא טבוע

שליחיו, יעבוד בקשר הדוק עם בית הדין, עד שישגיג את המטרה.

ג. בית הדין לנוער הוכיח במידה מספקת את התבונה והיתרון שבמשפט המופרט: ילד ילד ובעיותיו.

בית הדין לנוער הוא משום־מה המעורפל והסתום ביותר בכל מערכת בתי הדין בארצות רבות, וגם בארצנו. הפילוסופיה של בית דין זה המיוחד במינו, המבוססת על „משפט ליחיד“, סדרי הדיון והגישה האנושית־חינוכית־חברתית אל הבעיה; גם בה תכונות שרוב האוכלוסים עדיין לא עמדו עליהן כהלכה. עקרונות אלה סופם שישתמשו גם לגבי דיני עונשין בכלל. בבתי הדין למבוגרים הדגש הוא בדרך כלל „עשית או לא עשית המעשה שמיחסיים לך?“ בעיני החוק הפלילי המקובל, אין נפקא מינה מהו הכוח המניע והממריץ אדם לעשות את המעשה שעשה. סעיף זה של החוק הפלילי יש לבטלו על כל פנים בשעה שילד עומד בבית הדין לנוער. באילו נסיבות עשה הנער מה שעשה? במה אפשר לסייעו שלא יחזור על מעשהו זה? מהם הגורמים העיקריים לעזובה ולעבריינות במקום? אלו הן גישות־יסוד של בית הדין לנוער.

ציבור בן־תרבות אי אפשר לו להסתפק בזה שרובו הגדול הם אנשים בריאים, בעוד שמיעוט נושא בקרבו טפילים מסוכנים העלולים לקעקע את יסודות הבריאות של האוכלוסיה כולה. הכל מודים כי חלק גדול מן העבריינים לא היה יוצא לתרבות רעה, אילו היה בידינו להתחייבם, לפקח על מעשיהם, ללמדם ולהדריךם בטרם סטו מן הדרך הישר. אם לא עשינו זאת, כשלונם כשלוננו וחרפתם חרפתנו.

„העברין היחידים“ — אומר מרסיה — „שאפי שר להחזירו למוטב הוא העברין הצעיר“. חינוך מותאם של הילדים והנוער הנחשלים והעזובים, השימוש בדרכי ריפוי פדגוגיים ופסיכולוגיים בעזרת אישים מומחים בשדה החינוך וענפי הרפואה לסוגיהם, עשויים להביא לידי הפחתה גדולה בעבריינות הנוער ומטבע הדברים גם לידי צמצום העבריינות בכלל. עבודה חינוכית זו בילדים עזובים, מפגרים ונחשלים, יש בה משום הצלת נפשות אבודות. בימי העלייה ההרמונית בארצנו הרי זו תביעה, שתלויים בנו גם שלום הציבור גם עתיד המדינה והאדם בתוכה.

הנוער אשר עמה נמנה בנה, עם כל האנשים הללו, אשר לעזרתם דורשים ההורים במקרה המיוחד, חייב בית הדין לנוער להתייעץ בכל מקרה ומקרה המובא לפניו.

ו.

בית הדין לנוער חייב להיות חלק בלתי נפרד מכל תכנית ציבורית שנועדה לשירותים למען הילד. היחס של בית דין זה לתכנית כולה נמדד לפי אמצעיו של הציבור, נסיונו ויחסי הגומלין שבין הארגונים השונים בציבור. בשטח הפעולה האדמיניסטרטיבית יש להניח שלוש הנחות יסוד אלו: —

א. בית הדין לנוער חייב להגן על המדינה או החברה, כשם שעליו לדאוג במיטב יכולתו לגורלו של הילד. לשם כך על בית הדין לשתף פעולה, במישורין או בעקיפין, עם גורמים ציבוריים שונים כדי למלא את מחסוריו של הילד. לא תמיד רצוי להוציא את הילד מביתו ולמסרו למוסד, אם אפשר הדבר, ואם הדבר הוא לתור עלת הילד, יש להשאירו בבית הוריו, בתנאי שיהיה נתון לפיקוח מעולה ואולי בסיוע כספי מוקצב למען הילד. בית הדין ידאג או להשגת קרן מיוחדת לצרכי הילד ממוסד עירוני או ציבורי אחר. רשאי בית הדין לשתף גם את השלטונות בחלק מהעזרה הכספית הזאת.

ב. בית הדין לנוער רשאי לחכות לתמיכתו הרחבה של הציבור כולו בשאיפותיו לרפא את הילד. אנשים העוסקים בעבודה סוציאלית, בפסיכיאטריה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה, רפואה וחינוך, חזקה שיביטו בעין יפה אם בית הדין ישתתף בפעולתו.

כרגיל, נועדו בתי הדין ליישב את סכסוכיהם המשפטיים של שני יריבים: התובע והנתבע. אין השופט רוצה בטובתו של מישהו מבעלי הדין. חותך הוא את הדין לפי חומר הראיות שהובאו בפניו. לפני בית הדין לנוער עומדים לדין שלושה גורמים: הציבור, ההורים והילד. בית הדין לנוער נקרא לקבוע את גורלו של הילד הנכשל. השופט אינו מסתיר זאת: הוא שואף רק לטובתו של הילד. הציבור הזניח את הילד עד כה. חייב השופט לתקן את המעוות ולמסור את הילד לפיקוחו של הציבור. הרי זו בבחינת משמרת קדושה לציבור להחזיר את הילד לתיקונו ולחיק החברה. הציבור, באמצעות